

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Університет Ауреля Влайку (Румунія)
Університет «Лучіана Блага» (Румунія)
Центральна бібліотека Болгарської
Академії наук (Болгарія)
Коледж Санта-Фе (США)
Державний університет Сан-Паулу(Бразилія)
Університет Метрополітен Лондон (Великобританія)
Національний університет «Одеська політехніка» (м. Одеса)
Західноукраїнський національний університет (м. Тернопіль)
Державний архів Полтавської області
Центральна бібліотека Полтавської міської територіальної громади

Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи

**МАТЕРІАЛИ
ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

21 листопада 2024 року

Полтава

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету філології, психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (протокол № 5 від 19 грудня 2024 року)

Редакційна колегія:

Передерій І. Г. – д. і. н., проф., завідувачка кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

Гомотюк О. Є. – д. і. н., проф., деканка соціально-гуманітарного факультету Західноукраїнського національного університету;

Бородай Т. Ю. – директорка Науково-технічної бібліотеки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Чередник Л. А. – к. філол. н., доц., доцентка кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

Дерев'янюк Л. І. – к.філол. н., доц., доцентка кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

Денисовець І.В. – к. філол. н., доц., доцентка кафедри українознавства, культури та документознавства Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

ДЗ4 Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи : матеріали ІХ Міжнародної наук.-практ. конф., м. Полтава, 21 листопада 2024 р./ редкол. І. Г. Передерій, О. Є. Гомотюк та ін. Полтава, 2024. 348 с.

Збірник укладено на основі матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми та перспективи». Зібрання містить статті й тези доповідей, у яких розглянуто актуальні проблеми сучасного документознавства, інформаційної діяльності, соціальних комунікацій, прикладні аспекти застосування інформаційних технологій, а також соціокомунікативні аспекти безпеки інформаційного простору держави та суспільства.

Для науковців, фахівців-практиків, аспірантів, студентів,
Матеріали конференції опубліковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактичних даних, власних імен і цитат несуть автори публікацій.

10. Попчук О. В. Документне забезпечення управлінської діяльності організацій: навч.-метод. посіб. Рівне: Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. 2012. С. 116.

11. Lateef A., Funmilola O. Information audit as an important tool in organizational management: A review of literature. *Business Information Review*. 2019. Vol. 36(1). P. 15–22. DOI: 10.1177/0266382119831458

12. Романишин Ю., Дзись К., Кушецька Х. Теоретичні засади інформаційного інжинірингу в інформаційно-цифровому суспільстві. *Інформація, комунікація, суспільство – 2022*: матеріали XI Міжнародної науково-технічної конференції ICS-2022 (Львів – Чинадієво 19-21 травня, 2022 р.) Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2022. С. 195-196.

В'ячеслав Кудлай

м. Київ

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ ВИМУШЕНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вимушене переміщення Маріупольського державного університету внаслідок воєнних дій стало безпрецедентним викликом для всіх аспектів його діяльності, зокрема й для системи підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Ця ситуація вимагала негайної адаптації та впровадження інноваційних підходів для забезпечення безперервності освітнього процесу та підтримки якості освіти на належному рівні [1].

Переміщення університету супроводжувалося втратою фізичної інфраструктури: навчальних аудиторій, бібліотечних фондів, архівів, лабораторій. Студенти та викладачі опинилися в новому середовищі, часто без доступу до необхідних ресурсів та обладнання [2]. Психологічний тиск,

пов'язаний із втратою домівок та звичного способу життя, негативно вплинув на мотивацію та концентрацію учасників освітнього процесу.

Одним із перших кроків стало впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Використання платформ для дистанційного навчання (Zoom, Microsoft Teams, Moodle) дозволило оперативно організувати лекційні та практичні заняття в онлайн-форматі. Для забезпечення інтерактивності були застосовані віртуальні дошки, чати, опитування в реальному часі.

Університет активізував процес оцифрування власних бібліотечних та архівних фондів. Створення електронних каталогів, цифрових копій рідкісних видань та документів забезпечило студентам і викладачам доступ до необхідних матеріалів незалежно від їхнього місцезнаходження [2]. Співпраця з національними та міжнародними електронними бібліотеками розширила спектр доступних ресурсів.

З урахуванням різних умов, в яких опинилися студенти, було запроваджено індивідуальні плани навчання. Це дозволило врахувати особисті потреби та можливості кожного студента, забезпечити гнучкість в освоєнні навчального матеріалу [1]. Викладачі забезпечують проведення регулярних консультацій, надання додаткових матеріалів та завдань.

Особлива увага приділялася розвитку цифрової грамотності студентів та викладачів. Проводяться тренінги та семінари з використання сучасних програмних засобів для роботи з інформацією, управління бібліотечними та архівними системами [2]. Це сприяє не тільки адаптації до нових умов, але й підвищенню конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Розуміючи важливість психологічного стану учасників освітнього процесу, університет організував службу психологічної підтримки. Проводилися групові та індивідуальні консультації, вебінари з тем стресостійкості, управління емоціями [3]. Соціальні заходи, хоча й в онлайн-форматі, допомагали зберегти відчуття спільноти та підтримки.

Активізувалася співпраця з іншими закладами вищої освіти, як в Україні, так і за кордоном. Укладено угоди про академічну мобільність, спільні наукові та

освітні проекти [3]. Це дозволило студентам продовжувати навчання за програмами обміну, отримувати доступ до ресурсів партнерських університетів.

Перегляд робочих програм навчальних дисциплін з акцентом на сучасні тенденції в інформаційній, бібліотечній та архівній справі став необхідністю, тож в процесі навчання активно використовуються відкриті освітні ресурси (Open Educational Resources), які надають безкоштовний доступ до якісних навчальних матеріалів [3]. Це сприяє розширенню навчального контенту та стимулювало самостійну роботу студентів.

Набутий досвід став основою для розробки стратегій дій у випадку можливих майбутніх криз. Університет працює над створенням системи управління ризиками, планів безперервності діяльності [3]. Це дозволить швидко реагувати на зміни та забезпечити стійкість освітнього процесу.

Отже, вимушене переміщення Маріупольського державного університету, незважаючи на всі труднощі, стимулювало впровадження інноваційних підходів у підготовку фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Застосовані стратегії не тільки забезпечують безперервність освіти, але й сприяють підвищенню її якості, адаптації до вимог сучасного інформаційного суспільства. Подальший розвиток цих інновацій є запорукою успішної діяльності університету та його випускників у майбутньому.

Джерела та література

1. Освітня програма «Документознавство, керування документаційними процесами» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Маріупольський державний університет: офіційний веб-сайт. URL: <https://mu.edu.ua/uk/educational-programs/dokumentoznavstvo-keruvannya-dokumentacijnimi-procesami>.

2. Петрова Ірина, Кудлай В'ячеслав. Фахова підготовка в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи в Маріупольському державному університеті: 20 років досвіду. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія, № 3, 2023. URL: <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/291000>.

3. Сайт Маріупольського державного університету: всі новини. URL: <https://mu.edu.ua/category/vsi-novini>.

Ольга Мізіна, Марина Чиркова

м. Полтава

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

З початком нового тисячоліття в Україні відбулося помітне зростання наукового зацікавлення фахівців та активізація дослідницьких проєктів у напрямі трансформації інформаційної діяльності та наукової інституціалізації документознавства, бібліотекознавства, архівної справи [1, с. 49].

На думку С. Кулешова, документознавство – це наукова дисципліна, що розробляє питання теорії документа, вивчає закономірності генезису та еволюції документа, загальні для всіх наук проблеми функціонування документів, практики їх створення та роботи з ними [2, с. 46].

З розвитком інформаційних технологій документознавство зазнало значних змін, перетворившись на динамічну галузь, яка постійно адаптується до нових викликів. Новітні засоби обробки даних, таких як автоматизація процесів сканування, розпізнавання тексту та перекладу надають документознавству потужні інструменти для збору, зберігання і поширення інформації, зокрема дозволяють швидко та ефективно обробляти великі обсяги документів; електронні архіви та бази даних забезпечують надійне зберігання документів і швидкий доступ до них; пошукові системи та алгоритми дозволяють знаходити необхідну інформацію у великих обсягах даних, а Інтернет та соціальні мережі відкривають нові можливості для поширення інформації та співпраці.

Розвиток інформаційних технологій відкриває перед документознавством широкі перспективи, натомість він також породжує ряд викликів та проблем, які потребують вирішення. 1). *Безпека інформації та технічні проблеми.*